



EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Brisele, 25.04.2006
COM(2006) 173 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI
UN REĢIONU KOMITEJAI**

i2010. e-pārvaldības rīcības plāns: paātrināt e-pārvaldību Eiropā par labu visiem

{SEC(2006) 511}

SATURS

1.	i2010. e-pārvaldības rīcības plāns – līdz 2010. gadam noteiktie mērķi un sagaidāmie rezultāti.....	3
2.	Iekļaut visus pilsoņus – ar e-pārvaldību attīstīt integrāciju.....	5
3.	Padarīt efektivitāti un lietderīgumu par realitāti	6
3.1.	Datu mērījumi	6
3.2.	Apmaiņa	7
4.	Būtiskas ietekmes svarīgākie pakalpojumi pilsoņiem un uzņēmumiem.....	7
5.	Svarīgāko veicinātāju sakārtošana	9
6.	Stiprināt līdzdalību un demokrātisku lēmumu pieņemšanu Eiropā	10
7.	e-pārvaldības i2010. rīcības plāna vadīšana un īstenošana	11
8.	Secinājumi.....	12

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI
UN REĢIONU KOMITEJAI**

i2010. e-pārvaldības rīcības plāns: paātrināt e-pārvaldību Eiropā par labu visiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. i2010. E-PĀRVALDĪBAS RĪCĪBAS PLĀNS – LĪDZ 2010. GADAM NOTEIKTIE MĒRĶI UN SAGAI DĀMIE REZULTĀTI

Šajā dokumentā Komisija iepazīstina ar rīcības plānu e-pārvaldībai, kas ir neatņemama daļa „i2010. iniciatīvā nodarbinātībai un izaugsmei uz informāciju balstītā sabiedrībā”, lai sniegtu būtisku ieguldījumu Lisabonas programmā un citās Eiropas Kopienas politikās.

Valstīm, kurām ir labi radītāji par valsts sektora atvērtību un efektivitāti un gatavību e-pārvaldībai, ir arī labākie ekonomiskā snieguma rādītāji un to konkurētspēja apliecināta rezultātu tabulās¹. Šī ciešā saikne starp valsts konkurētspēju, jaunrades spēku un valsts pārvaldīšanas kvalitāti liecina, kā globālajā ekonomikā konkurētspēja nav iedomājama bez uzlabotas pārvaldības. Ieviešot e-pārvaldību, valsts pārvaldes iestādes var nodrošināt milzīgu ieguldījumu Lisabonas programmā.

Vienlīdz svarīgi ir paātrināt e-pārvaldību modernizācijas un jaunrades jomām, jo valdībām ir jāatrisina būtiskas problēmas, piemēram, iedzīvotāju novecošanās, klimata izmaiņas vai terorisms, un iedzīvotāji pieprasa labākus pakalpojumus, uzlabotu drošību un labāku demokrātiju, savukārt uzņēmumi vēlas mazāk birokrātijas un lielāku efektivitāti. Eiropas Savienībai paplašinoties un kļūstot daudzveidīgākai, rodas jaunas vajadzības un prasības, piemēram, nevainojami valsts pārrobežu pakalpojumi, kas ir būtiski, lai palielinātu iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitātes iespējas Eiropā. e-pārvaldība valdībām varētu līdzēt šīs problēmas atrisināt un apmierināt pieprasījumu.

e-pārvaldības veiksmē un iespējas ir jau nepārprotami iezīmējušās un vairākas ES valstīs jau ir pasaules līderu vidū. Elektroniskā rēķinu izrakstīšanas sistēma Dānijā nodokļu maksātājiem aiztaupa EUR 150 miljonus un uzņēmumiem - EUR 50 miljonus gadā. Ja šādu sistēmu ieviestu visā ES, tad gadā varētu ietaupīt vairāk nekā EUR 50 miljardus. Beļģijā cilvēki ar īpašām vajadzībām var saņemt pabalstus, izmantojot internetu, to veic dažu sekunžu laikā, lai gan agrāk šāds process prasīja 3 vai 4 četras nedēļas. Līdzīgi laika ietaupījumi un izdevīgums visā Eiropā varētu kļūt par vispārizplatītu praksi, turklāt daudzās valsts pakalpojumu jomās.

Ar šo rīcības plānu Komisija vēlas:

- paātrināt taustāma labuma sniegšanu visiem pilsoņiem un uzņēmumiem,

¹ *World Economic Forum Global Competitiveness Reports, European Commission Innovation Trendcharts and Scoreboards, UN Global eGovernment Readiness Reports* (Pasaules ekonomikas foruma ziņojums par konkurētspēju pasaulē, Eiropas Komisijas tendenču un rezultātu tabulas par jauninājumiem, ANO ziņojums par gatavību e-pārvaldei pasaulē (2003., 2004., 2005.).

- nodrošināt, lai e-pārvaldība valsts līmenī neradītu jaunus šķēršļus vienotajam tirgum tā sadrumstalotības un nepietiekamas sadarbības dēļ,
- paplašināt ieguvumus no e-pārvaldības ES līmenī, sekmējot apjomradītus ietaupījumus dalībvalstu priekšlikumos un sadarbībā par kopējām ES problēmām,
- nodrošināt ES visu pušu sadarbību, veidojot e-pārvaldību un nodrošinot tās darbību.

Šis rīcības plāns jo īpaši balstās uz Ministru deklarāciju², kas pieņemta Trešajā ministru konferencē par e-pārvaldību, kurā ir noteikti skaidri mērķi līdz 2010. gadam vispārpieejamām, izmērāmām e-pārvaldības priekšrocībām. Komisija atzinīgi vērtē šādas deklarācijas pieņemšanu, kā arī dalībvalstu un privātā sektora ciešo apņemšanos³. Ar rīcības plānu tālāk attīsta lielisko sadarbību ar e-pārvaldības apakšgrupas e-Eiropas konsultatīvās grupas valstu e-pārvaldības iniciatīvām.

Rīcības plānā pievērsta sevišķa uzmanība Eiropas Komisijas ieguldījumam atbalstīt dalībvalstu mērķus un Kopienas politikas, jo īpaši – Lisabonas stratēģiju, iekšējo tirgu, labāku regulējumu un Eiropas pilsonību.

Rīcības plāns koncentrēts uz pieciem svarīgākajiem e-pārvaldības mērķiem ar īpašiem mērķiem laikposmam līdz 2010. gadam⁴:

- **iekļaut visus pilsoņus:** ar e-pārvaldību attīstīt iekļaušanu, lai līdz 2010. gada visi pilsoņi varētu izmantot uzticamu, inovatīvu pakalpojumu augļus un lai šādi pakalpojumi būtu viegli pieejami,
- **padarīt efektīvāki un lietderīgāki par realitāti** – līdz 2010. gadam, nopietni strādājot, panākt lietotāju augstu apmierinātību, caurskatāmību un atbildību, atvieglināt administratīvo nastu un uzlabot efektivitāti,
- **ieviest augstas ietekmes svarīgāko pakalpojumu** pilsoņiem un uzņēmumiem – līdz 2010. gadam 100% valsts iepirkuma darījumu būs pieejami elektroniski, ar 50% faktisko izmantojumu⁵, vienojoties par sadarbību attiecībā uz turpmākiem augstas ietekmes pakalpojumiem tiešsaistē pilsoņiem,
- **sakārtot svarīgākos veicinātājus** – līdz 2010. gadam radīt iespēju iedzīvotājiem un uzņēmumiem izmantot priekšrocības, lietojot ērtu, drošu un sadarbībspējīgu, apstiprinātu piekļuvi visā Eiropā valsts pakalpojumiem,
- **stiprināt līdzdalību un demokrātisku lēmumu pieņemšanu** – demonstrējot līdz 2010. gadam instrumentus efektīvām sabiedriskām debatēm un līdzdarbojoties demokrātiskā lēmumu pieņemšanā.

² 2005. gada 24. novembris, Mančestra, Apvienotā Karaliste.

<http://www.egov2005conference.gov.uk/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>.

³ *EICTA Industry Declaration on eGovernment, 25 November 2005.* (2005. gada 25. novembra EICTA (Eiropas Informācijas, komunikāciju un patērētāju elektronikas tehnoloģiju rūpniecības apvienība) nozares deklarācija par e-pārvaldību).

⁴ 1.–4. mērķu apkopojums ņemts no Ministru deklarācijas.

⁵ Valsts iepirkumam, kas pārsniedz EK sliekšni skatīt 4. sadaļu.

2. IEKĻAUT VISUS PILSONUS – AR E-PĀRVALDĪBU ATTĪSTĪT INTEGRĀCIJU

Iekļaujoša e-pārvaldība nozīmē:

- **digitālās atšķirtības** problēmas atrisināšanu, pretdarbojoties digitālai atstumtībai, kad sabiedriskie pakalpojumi tiek nodrošināti tiešsaistē,
- uz **IST balstīta iekļaušanas politikas iespēja**, pateicoties jaunajām e-pārvaldības sniegtajām iespējām.

Uz IST balstīti sabiedriskie pakalpojumi, lai konsolidētu sociālo kohēziju un nodrošinātu, ka cilvēkiem mazāk izdevīgā situācijā samazinās šķēršļi dažādu iespēju izmantošanai. Joprojām daudz jādara, lai valdības mājas lapas atbilstu pamatnostādņem par e-pieejamību⁶ Lietotāji joprojām vēlēšies izmantot citus kanālus, ne tikai internetu, lai piekļūtu sabiedriskajiem pakalpojumiem, piemēram, digitālo televīziju, mobilās un fiksētās tālruņa līnijas un/ vai pakalpojumus, ko sniedz persona personai.

Dalībvalstis ir apņēmušās īstenot iekļaujošas e-pārvaldības mērķus, **lai nodrošinātu, ka līdz 2010. gadam visi pilsoņi, tai skaitā sociāli atstumtās grupas, kļūtu par e-pārvaldības lielākajiem ieguvējiem un lai Eiropas valsts pārvaldes iestādes publiskotu informāciju un sniegtu sabiedriskus pakalpojumus, kas būtu vieglāk pieejami un kuriem sabiedrība vairāk uzticētos, jo tās inovatīvi izmantotu IST, palielinot informētību par e-pārvaldības priekšrocībām un uzlabojot atbalstu visiem lietotājiem attīstot viņu prasmes.**

Komisija atbalstīs dalībvalstu centienus sasniegt šos mērķus atbilstoši e-pieejamības paziņojumam⁷ un e-iekļaušanas darba plānam, kas izstrādāts 2008. gadam i2010. IST ietvaros integrācijas politikai. Pamatojoties uz darba plānu, sākot ar 2008. gadu tiks veiktas nākamās īpašās darbības.

Eiropas Komisija atklātā partnerībā ar dalībvalstīm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību un, savstarpēji koordinējot rīcību ar Eiropas Valsts Administrācijas sadarbības tīklu (<i>European Public Administration Network (EPAN)</i>), gatavojas veikt šādu īpašu rīcību	
2006	Vienoties ar dalībvalstīm par darbības maršrutu, nosakot izmērāmus mērķus un atskaites punktus darbības ceļā, mēģinot visiem pilsoņiem nodrošināt e-pārvaldības priekšrocības līdz 2010. gadam
2007	Kopā ar dalībvalstīm izveidot vienotu un iepriekš apstiprinātu ceļvedi, vienādojot e-pārvaldības attīstības posmus ar e-pieejamības paziņojumu
2008	Izveidot specifikācijas daudzgadējai platformai pakalpojumu sniegšanas stratēģijām, kas ļautu piekļūt e-pārvaldības pakalpojumiem, izmantojot dažādus kanālus, piemēram, digitālo TV, mobilās un fiksētās tālruņa līnijas un citus interaktīvus paņēmienus

⁶ Valsts sektora pakalpojumu e-pieejamība ES, 2005. gada novembris, Apvienotās Karalistes ziņojums.

⁷ e-pieejamības paziņojums KOM(2005) 425

Laikā no 2006. –2010. gadam:

- pētniecības projekti, izvietošanas mēģinājumi, atbalsts no struktūrfondiem, ja tas ir iespējams, politikas izpēte un vienotas specififikācijas ar līdzīgām EK programmām risinās lietotāju vajadzības un jo īpaši pievērsīs uzmanību rentabliem risinājumiem e-pārvaldības personalizācijā, lietotāju saskarsmē un daudzvalodībā,

- pieredzes apmaiņa un nodošana būs saskaņota ar valstu pieredzes apmaiņu *EPAN* un būs koncentrēta uz daudzkanālu stratēģijām, iekļaujošu politiku un labās prakses risinājumiem.

3. PADARĪT EFEKTIVITĀTI UN LIETDERĪGUMU PAR REALITĀTI

Efektīvi pakalpojumi taupa laiku un naudu, turklāt atbilstīgi šā rīcības plāna pieciem mērķiem efektīvi pakalpojumi ir nozīmīgāki gan pilsoņiem, gan uzņēmumiem, gan valdībām. Ar tiem panāk ieguvumus trijos līmeņos: a) pilsoņi un uzņēmumi; b) valdības; un c) sabiedrība un ekonomika kopumā.

Dalībvalstis plāno, ka e-pārvaldība laikā līdz 2010. gadam palīdzēs paaugstināt lietotāju apmierinātību ar sabiedriskajiem pakalpojumiem un uzņēmumiem un pilsoņiem ievērojami atvieglos administratīvo slogu. Turklāt līdz 2010. gadam valsts sektorā būtu jāpanāk ievērojami efektivitātes guvumi, kā arī jāpaaugstina caurskatāmība un atbildība, inovatīvi pielietojot IST.

Lai gan lielākā daļa izaicinājumu ir valsts vai vietējā līmenī, Eiropas Komisija palielina vērtību, atbalstot visus piecus šā rīcības plāna mērķus ar darbu divos virzienos: "mērījumi" un apmaiņa.

3.1. Datu mērījumi

Lai e-pārvaldību integrētu sabiedrības apziņā, ir būtiski sniegt visu nepieciešamo informāciju⁸, veikt aplēses un salīdzinoši analizēt⁹, novērtēt un salīdzināt tās radīto ietekmi un labumu. Attiecībā uz vienoto ietekmes/ uz labumu vērstu mērījumu satvaru, darbs ir attīstījies, tajā ietverta salīdzinošā analīze, izmantojot vienotus rādītājus (mērot valsts vai Eiropas līmeņa darbības) un izmantojot konkrētos gadījumos gūtu pieredzi, pielietojot izmērāmus rādītājus¹⁰. Ekonomikas modeļi rodas un tie ir jāattīsta kā papildu instrumenti, lai varētu noteikt iespējamus veidus datu izmantošanai, piemēram, lai definētu saikni starp investīcijām un produktivitāti kādā e-pārvaldības projektā vai e-pārvaldības projekta un programmas ieguldījumu IKP pieaugumā, nodarbinātībā un sociālajā kohēzijā.

⁸ Eurostat aptaujas par mājsaimniecībām un uzņēmumiem dalībvalstīs sniedz svarīgu informāciju par iekļaujošu e-pārvaldību un e-iepirkumiem.

⁹ MODINIS salīdzinošā analīze par e-pārvaldības pamatpakalpojumiem tiešsaistē – 6. mērījums (2006.) un jauns eksperimentāls projekts par e-pārvaldības salīdzinošās analīzes indikatoru uzlabošanu.

¹⁰ MODINIS eGEP pētījums par e-pārvaldības finansēšanu, labumu un ekonomiku, http://europa.eu.int/egovernment_research.

3.2. Apmaiņa

Plaši atzīta ir pieredzes apmaiņas nepieciešamība¹¹. Ir un tiek radīti mehānismi, tādi kā, e-pārvaldība – labās prakses satvars¹², e-pārvaldības observatorija¹³, portāls „Tava Eiropa”¹⁴, TESTA sadarbības tīkls¹⁵, un „Vienas pieturas” muitas procedūras¹⁶

Tas radīs riska mazināšanas un apjomradītu ietaupījumu iespējas, pētot inovatīvus risinājumus un citur pielietojamus stūrakmeņus jaunradei, kā arī labās prakses apmaiņai. Tas arī iekļautu Komisijas pašas e-Komisijas¹⁷ darbu. EPAN rezultāti būtu plašāk jāpielieto arī attiecībā uz inovatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem, saistot tos ar Komisijas atbalstīto labo praksi.

Īstermiņā un vidējā termiņā, ar priekšlikumu iecerēts risināt infrastruktūras pakalpojumu ilgtspējīgumu, izmantojot EK programmas un valsts/ reģionālo finansējumu. Par ilgtspējīgumu ilgtermiņā vēl ir jāgādā¹⁸.

Eiropas Komisija partnerībā ar dalībvalstīm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību veiks šādas darbības	
2006	Komisija, strādājot kopā ar dalībvalstīm, ierosinās kopīgu, uz ietekmi vērstu e-pārvaldības mērījumu satvaru un pēc tam to precizēs
2007	Saskaņā ar i2010. salīdzinošās analīzes satvaru, salīdzinošā analīze un, pamatojoties uz konkrētu gadījumu, analīze par ietekmi un panāktu labumu, izmantojot vienotus indikatorus, tiks veikta, ņemot vērā dalībvalstu devumu progresa uzraudzīšanā atbilstīgi šim darbības plānam
2006	Komisija kopā ar dalībvalstīm meklēs mehānismus, lai nodrošinātu finansiālo un darbības ilgtspējīgumu ilgtermiņā pieredzes apmaiņai, infrastruktūrām un pakalpojumiem

Laikā no 2006. līdz 2010. gadam Komisija aktīvi turpinās popularizēt resursu apmaiņu, labo praksi un pieredzi e-pārvaldības jomā.

4. BŪTISKAS IETEKMES SVARĪGĀKIE PAKALPOJUMI PILSONIEM UN UZŅĒMUMIEM

e-pārvaldības darbības plāns virzās uz priekšu, jo tiek modernizēti simtiem sabiedrisku pakalpojumu. Lai gan lielākā daļa no tiem tiek sniegti vietējā, reģionālā un valsts līmenī, virkne pakalpojumu, kurus sniedz pāri robežām, pilsoņiem, uzņēmumiem un valdībām sniedz

¹¹ Ministru deklarācija, Otrā ministru konference Komi, Itālija, 2003. gada 7. jūlijs; e-pārvaldības paziņojums 2003., KOM (2003) 567; Padomes secinājumi par e-pārvaldību, 2003. gada decembris.

¹² <http://egov-goodpractice.org>

¹³ eGovernment Observatory: <http://europa.eu.int/egovo>

¹⁴ <http://europa.eu.int/youreurope>

¹⁵ <http://europa.eu.int/idabc/en/document/2097/556>

¹⁶ http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/common/publications/com_reports/customs/index_en.htm

¹⁷ e-Komisija 2006.–2010. efektivitātei un pārredzamībai, 2005. gada 22. novembris.

¹⁸ Attiecībā uz IDABC programmu – Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Lēmuma 2004/387/EK (L 144, 30. 4. 2004 (skatīt labojumus OV L 181, 18. 5. 2004., 25. lpp.) 10. panta 8. punktā un 3. panta d) apakšpunktā precizēts, ka ir jādefinē mehānismi, lai nodrošinātu IDABC infrastruktūras pakalpojumu finansiālo un darbības ilgtspējīgumu.

ievērojami atšķirīgu rezultātu, un tādēļ šādu praksi var uzskatīt par Eiropas e-pārvaldības paraugu. Sasniegtais arī izmantojams, lai modernizētu apņemšanos augstākajā līmenī un lai radītu būtisku pieprasījumu svarīgākajiem veicinātājiem, tādiem kā identificēšana un sadarbība, savstarpēji pastiprinot šā darbības plāna mērķus (skatīt arī nākamo sadaļu). Šādu „paraugpakalpojumu” īstenošanā uzmanība ir jākoncentrē uz izmērāmas ietekmes panākšanu, sasniedzot plašu *pielietojumu*, nevis tikai padarot pakalpojumus elektroniski pieejamus.

Viens no šādiem būtiskas ietekmes pakalpojumiem ir sabiedriskais iepirkums. Valdības ienākumi veido aptuveni 45% IKP un valsts iestādes Eiropā ik gadu iepirkumiem atvēl 15–20% no IKP vai EUR 1500 līdz 2000 miljardiem. Elektroniskais iepirkums un rēķinu izrakstīšana varētu radīt kopējo iepirkuma izmaksu ietaupījumu aptuveni 5% apjomā un samazināt darījumu veikšanas izmaksas par 10% vai pat vairāk, tādējādi gadā ietaupot desmitiem miljardu euro. MVU jo īpaši būtu ieguvēji, ja piekļuve valsts iepirkumu tirgum būtu vieglāka un būtu palielināta to IKT spēja; līdz ar to pieaugtu arī konkurētspēja.

Tādēļ ir ļoti vēlama augsta līmeņa e-iekirkuma uzsākšana. Dalībvalstis ir apņēmušās **radīt iespēju visām valsts pārvaldības iestādēm Eiropā veikt 100% iepirkumu elektroniski (kur tas juridiski ir pieļaujams) un nodrošināt, ka vismaz 50% valsts iepirkuma virs EK slietšņa¹⁹ līdz 2010. gadam faktiski tiek veikti elektroniski.**

Laikā no 2006.–2010. gadam Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm izpētīs būtiskas ietekmes pakalpojumus, kuros ir viseiropas elements, un kas būtu noderīgi Lisabonas mērķu sasniegšanas atbalstīšanai. Īpaša uzmanība pievēršama iedzīvotāju mobilitātes pakalpojumiem, piemēram, uzlabotiem darba meklēšanas pakalpojumiem visā Eiropā, sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem, kas saistīti ar datiem par pacientu un elektroniskām receptēm ārstniecībai, pabalstiem un pensijām Eiropā un izglītības pakalpojumiem attiecībā uz mācībām ārzemēs. Citi svarīgākie pakalpojumi, kuri jāapsver, ietver uzņēmumu reģistrēšanu un PVN atmaksu uzņēmumiem. Tāpat ir jāizmanto iespējas sinerģijai starp struktūrfondiem un vietējo/ reģionālo attīstību.

Pārrobežu e-iekirkumi ir pirmais pielietojums, kam jāpievērš pastiprināta uzmanība. Ar šo darbu iecerēts atbalstīt e-iekirkumu rīcības plānu, par kuru 2004. gadā ir panākta vienošanās ar dalībvalstīm²⁰. Tas paredzēts, lai palīdzētu dalībvalstīm paātrināt pārrobežu risinājumu īstenošanu.

Eiropas Komisija partnerībā ar dalībvalstīm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību veiks šādas darbības	
2006	Vienosies ar dalībvalstīm par darbības maršrutu, nosakot izmērāmus mērķus un definējot atskaites punktus, lai panāktu sabiedrisko e-iekirkumu 100% pieejamību un 50% faktisku e-iekirkumu uzsākšanu līdz 2010. gadam
2007	Pamatojoties uz esošajiem vai topošajiem dalībvalstu risinājumiem, paātrinās vienotu specifikāciju izveidi par nozīmīgākajiem elementiem pārrobežu valsts e-iekirkumos un uzsāks īstenošanas „eksperimentus”

¹⁹ No aptuveni EUR 50 000 par vienkāršiem sabiedriskajiem pakalpojumiem līdz EUR 6 000 000 par valsts pasūtījumiem.

²⁰ KOM(2004)841; tiesiskais regulējums e-iekirkumiem kā izklāstīts Direktīvā 2004/18/EK un 2004/17/EK

2009	Novērtēs „eksperimentu” rezultātus un izplatīs rezultātus ES
2010	Pārskatīs pārrobežu valsts e-iegādājumu pieteikumus dalībvalstīs

Laikā no 2006. līdz 2010. gadam ar dalībvalstīm tiks apspriesta sadarbība un papildu augstas ietekmes e-pārvaldības pakalpojumi.

5. SVARĪGĀKO VEICINĀTĀJU SAKĀRTOŠANA

e-pārvaldība sasnies kritisku pagrieziena punktu. Nozīmīgai tālākai attīstībai nepieciešams, lai tiktu sakārtoti daži svarīgākie veicinātāji, jo īpaši, lai tiktu nodrošināti būtiskas ietekmes pakalpojumi. Līdz ar minēto, par svarīgiem veicinātājiem uzskata arī sadarbīgu elektroniskās identifikācijas pārvaldību (*eIDM*) piekļuvei sabiedriskiem pakalpojumiem, elektronisko dokumentu autentificēšanu un elektronisko arhivēšanu.

ES valstis jau īsteno *eIDM*, apmierinot valsts pakalpojumu vajadzības, ievērojot kultūras tradīcijas un svarīgākos aspektus personas datu aizsardzībā. Vienotas valsts identifikācijas kartes varētu būt viens no specifiskajiem līdzekļiem, lai īstenotu valsts pakalpojumu *eIDM*, bet tā ir dalībvalsts izvēle. Biometriskās valsts identifikācijas kartes un *eIDM* valsts pakalpojumiem ievērojami atšķiras: valsts identifikācijas kartes kalpo valsts drošībai, piemēram, atvieglojot integrēto robežkontroli un atbalstot cīņu pret terorismu, savukārt elektroniskās identifikācijas valsts pakalpojumiem iecerēta, lai atvieglotu piekļuvi un piedāvātu individualizētākus un ātrākus pakalpojumus.

Dalībvalstis atzīst *eIDM* nozīmību, lai nodrošinātu, ka līdz 2010. gadam Eiropas pilsoņi un uzņēmumi varēs gūt labumu no drošiem un ērtiem elektroniskajiem līdzekļiem, kas nodrošināti vietējā, reģionālā vai valsts līmenī un kas atbilst noteikumiem par datu aizsardzību, lai apliecinātu savu identitāti valsts pakalpojumiem savā vai kādā citā dalībvalstī.

Eiropas Komisija ierosina pragmatisku pieeju attiecībā uz dažādu *eIDM* sistēmu sadarbību. Mērķis ir ņemt vērā valstu atšķirīgās pieejas un risinājumus, neradot šķēršļus valsts pakalpojumu izmantošanai pāri robežām.

Tiks apsvērtas iespējas veidot plašāku sabiedrisku apspriedi, lai atjauninātu izpratni par sabiedrības uzskatiem. Ar e-parakstiem ir radīta tehnoloģija, ko var izmantot *eIDM* procesā. Komisija savā apsekojumā par e-parakstu direktīvu aktīvi atbalstīs savstarpēju elektronisko parakstu atzīšanu un sadarbību, lai pārvarētu šķēršļus vienotajam tirgum. Komisija arī apsvērs, vai ir nepieciešami regulējoši pasākumi, lai izstrādātu elektronisku identifikāciju un autentificēšanu valsts pakalpojumu jomā.

Turklāt elektroniskie dokumenti būs nozīmīgi daudziem pakalpojumiem, piemēram, līgumiem par valsts iegādājumu, neklātienē izdotām ārsta receptēm vai attiecībā uz izglītības apliecībām. Laikā no 2006. līdz 2010. gadam Komisija kopā ar dalībvalstīm izveidos atsauces sistēmu autentificētiem elektroniskajiem dokumentiem visā ES un palīdzēs izstrādāt un īstenot darba programmu ciešākai sadarbībai par pārvaldību un autentificēšanu un vieglāku pārrobežu piekļuvi elektroniskiem ierakstiem un arhīviem valsts pārvaldēs.

Visbeidzot, sadarbība ir vispārīgs svarīgākais veicinātājs. Sadarbīgi svarīgākie infrastruktūras pakalpojumi (piemēram, droša saziņa starp pārvaldības iestādēm vai pārrobežu

piekļuve reģistriem), vienotas specifikācijas, sadarbības pamatnostādnes un atkārtoti izmantojama programmatūra – visi kopā veido e-pārvaldību ar lielu ietekmi. Rit darbs, lai varētu pieņemt atjauninātu Eiropas sadarbības satvaru un lai veicinātu un palielinātu informētību par sadarbējīgiem e-pārvaldības pakalpojumiem, balstoties uz standartiem, vispārzināmām specifikācijām un atklātām saskarnēm, kā tas plānots paziņojumā par sadarbību²¹.

Komisija partnerībā ar dalībvalstīm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību veiks šādas darbības	
2006	Vienosies ar dalībvalstīm par darbības maršrutu, nosakot izmērāmus mērķus un atskaites punktu darbības ceļā uz Eiropas <i>eIDM</i> satvaru līdz 2010. gadam, pamatojoties uz sadarbību un savstarpēju valstu <i>eIDM</i> atzīšanu
2007	Vienosies par vienotām <i>eIDM</i> sadarbības specifikācijām ES
2008	Uzraudzīs liela apjoma „eksperimentālus” projektus par sadarbējīgām <i>eIDM</i> pārrobežu pakalpojumiem un īsteno iepriekš pieņemtas specifikācijas
2009	e-paraksti e-pārvaldībā: veiks pārskatu par to izplatību sabiedriskos pakalpojumos
2010	Veiks pārskatu par izplatību dalībvalstīs attiecībā uz Eiropas <i>eIDM</i> satvaru darbā ar sadarbējīgām <i>eIDM</i>

6. STIPRINĀT LĪDZDALĪBU UN DEMOKRĀTISKU LĒMUMU PIENĒMŠANU EIROPĀ

Demokrātiska lēmumu pieņemšanu un līdzdalību ietekmē vairākas problēmas. Visā Eiropā (ne vienmēr gan) vēlētāju aktivitāte valsts un Eiropas līmenī pārsvarā ir zema. Šķiet, ka lēmumu pieņemšana ir kļuvusi sarežģītāka, ka tajā iesaistītas vairākas puses un intereses, un savstarpējā izdevīguma jautājums kļūst aizvien sarežģītāks. Pilsoņi kļūst aizvien labāk informēti un prasa lielāku iesaistīšanos. Valdības meklē iespējas veidot plašāku un iekļaujošāku atbalstu valsts politikām, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu un lai izvairītos no jaunām demokrātijas un sabiedriskajām plaisām. Labāka lēmumu pieņemšana un plašāka pilsoņu iesaistīšana visās demokrātiskās lēmumu pieņemšanas procedūrās, tai skaitā – Eiropas līmenī, ir būtiska Eiropas sabiedrības kohēzijai.

Vienlaikus paveras arī lielākas iespējas: jo īpaši IST ir milzīgs potenciāls iesaistīt lielu iedzīvotāju skaitu sabiedriskās apspriedēs un lēmumu pieņemšanā, sākot ar pašvaldības līmeni līdz par Eiropas augstumiem. Internets jau ir līdzējis radīt jaunas izteiksmes formas politisku viedokļu paušanai un sabiedriskām apspriedēm, piemēram, tā dēvētos „blogus”.

Saskarne starp demokrātiju, jaunajām tehnoloģijām, jaunām sociālās organizēšanās formām un pārvaldību jau arī ir tas, par ko ir runa e-demokrātijas kontekstā. Aptaujā par e-pārvaldības politiku tiešsaistē 65% respondentu izteicās, ka e-pārvaldība palīdzēs samazināt demokrātijas deficītu²² un ka ir labi e-demokrātijas piemēri. Tomēr ir vēl daudz risināmu jautājumu un par

²¹ Paziņojums par sadarbību KOM(2006) 45

²² Konsultācijas tiešsaistē ar Informācijas un mediju ģenerāldirektorātu 2005. gada oktobrī – decembrī.

daudziem aspektiem pastāv bažas, sākot ar iekļaušanu līdz pat lēmumu pieņemšanas kvalitātei.

Eiropas Komisijas loma ir padarīt iespējamu sadarbību Eiropas līmenī, jo īpaši e-līdzdalības jomā, palielināt izpratni, paātrināt virzību uz priekšu, apmainoties ar daudzkārtlietojamiem risinājumiem no visas pasaules un veicināt, izmantojot IST, Eiropas iestāžu caurskatāmību, un pilsoņu iesaisti. e-Komisijas iniciatīva un Eiropas caurskatāmības iniciatīva arī sekmēs šā mērķa sasniegšanu²³. Turklāt labākā prakse un vienotas specifiskācijas tiem instrumentiem, kas paredzēti pilsoņu tuvināšanai lēmumu pieņemšanas procesiem parlamentā, vēl tiks pētīti, apspriežoties ar ES parlamentiem un citiem partneriem.

Komisija, apspriedēs ar ieinteresētajām aprindām, veiks šādas darbības	
2006.-2010.	Pārbaudīs uz IST balstītus instrumentus, kas paredzēti caurskatāmības veicināšanai un sabiedrības iesaistei demokrātiskā lēmumu pieņemšanā. Atbalstīs pieredzes apmaiņu
2006.	Aizsāks sagatavošanās darbus attiecībā uz IST balstītiem instrumentiem pastiprinātai lēmumu pieņemšanai parlamentā
2007.-2013.	Noteiks, ka augsti attīstītas e-demokrātijas formas, ir prioritāte <i>IST</i> pētniecības programmā atbilstīgi 7. pamatprogrammai

7. E-PĀRVALDĪBAS I2010. RĪCĪBAS PLĀNA VADĪŠANA UN ĪSTENOŠANA

Šā rīcības plāna īstenošana lielā mērā balstās uz dalībvalstu sadarbību ar citām ieinteresētajām aprindām. ES līmenī rīcības plāns balstās uz tādām programmām kā *Modinis*²⁴, *eTEN*²⁵, *IST*²⁶, *IDABC*²⁷, un topošā *CIP*²⁸ (Konkurētspējas un jaunrades pamatprogramma).

Ņemot vērā būtisko e-pārvaldības līderu un valstu e-pārvaldības iniciatīvas pārstāvju apakšgrupas lomu, viņu produktīvās darba metodes un faktiskās darba attiecības ar *EPAN*, Komisija, apspriedusies ar dalībvalstīm, ierosinās turpināt grupas darbu stratēģiskā līmenī i2010. iniciatīvas gaitā.

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm un cieši apspriežoties ar ieinteresētajām aprindām, veiks stratēģiskas uzraudzības darbu, izstrādās darbības maršrutu un uzraudzīs Eiropas e-pārvaldības rīcības plānu.

Grupa sniegs ziņojumus par rīcības plāna iestrādāšanu valstu e-pārvaldības plānos (dalībvalstis ir apņēmušās ziņot 2006. gadā) un izstrādās stratēģijas par konkrētām tēmām, piemēram, par e-pārvaldību un uz pilsoņiem orientētiem būtiskas ietekmes pakalpojumiem.

²³ Komisijas priekšsēdētāja, komisāres Valstrēmas, komisāra Kallasa, komisāres Hubneres un komisāres Fišeres Boelas paziņojums Komisijai attiecībā uz Eiropas caurskatāmības iniciatīvas uzsākšanu SEK(2005)1300.

²⁴ http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/modinis/

²⁵ http://europa.eu.int/information_society/activities/eten/

²⁶ <http://www.cordis.lu/ist/>

²⁷ <http://europa.eu.int/idabc/>

²⁸ http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/cip/

Visaptverošs progresa ziņojums, jaunas norādes par politiskajām prioritātēm un secīga rīcības plāna atjaunināšana, atzīmējot sasniegumus un popularizējot vairākkārtlietojamus risinājumus, ir sagaidāmi i2010. gadskārtējā ziņojumā un ik pēc diviem gadiem, ministru konferencēs.

Komisija līdz ar plānoto Portugāles prezidentūru sagatavos 4. ministru e-pārvaldības konferenci Portugālē, 2007. gadā.

Lai gan šā rīcības plāna primārais mērķis ir radīt labumu Eiropai, gūtā pieredze varētu noderēt, lai attīstītu starptautisko sadarbību, tai skaitā – ar jaunattīstības valstīm.

8. SECINĀJUMI

Efektīvai un inovatīvai valsts pārvaldei ir būtiska loma globālā mērogā konkurētspējīgai Eiropai. e-pārvaldība ir atslēga, kas pavērtu valsts sektora potenciāla vārtus. Rīcības plāns, kuru laiž klajā i2010. iniciatīvas kontekstā, iezīmē e-pārvaldības ceļu Eiropā un nosaka svarīgākos pieturas punktus EK programmām, iniciatīvām un politikas veidošanai laikā no 2006. līdz 2010. gadam, kā arī praktiskas virzības norādes pa nosprausto maršrutu un stratēģiskai uzraudzībai prioritārajās jomā. Šā rīcības plāna veiksmīgai īstenošanai būs nepieciešama visu iesaistīto pušu sadarbība.